

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
Pop. (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Sa. N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ESZDŐ POLITIKAI NAPILAP

Dr. Ramasetter Róbert
Budapest
I. Diszkrét 2 II. 8.
Egy hónapra — 35
Egy szám — 1.50

1924. december 19 Péntek

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 284. szám

5685. Kiszlev 22

Felláztatják a feketéket

(Cluj-Kolozsvár, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Régi megállapítás már, hogy a bolsevista mozgalomnak — bármennyire is paradoxonnak hangzik ez — van egy találkozási pontja a jesusitizmussal. Mind a két eszmearmát ugyanazt vallja, hogy a cél szentesíti az eszközt. A dogmatikus leninizmus ki is szélesíti és egyre jobban precizirozza ezt a hitvallást, amikor alaptételként szegzi le, hogy a kommunista, ha kell, naponta huszonnégyezer is változtasson taktikát.

A különböző országokban működő kommunista organizációk ki is használják ennek a meglehetősen laza taktikai irányvonalnak összes kihalozható lehetőségeit. Hogy ez a taktika mennyire vált be eredményeket szempontjából, az a kommunista párt magányúgye, az azonban kétségtelen, hogy a doktriner, ideális alapokra helyezkedett kommunisták — mint amilyen Anstol France, vagy akár Henry Barbusse is voltak egy időben — éppen azért szakadtak ki a mozgalmából, mert sehogyszem tudtak megbátározni a leninizmus eme elvének gyakorlati alkalmazásával.

A fentieknek regisztrálása azért látszik időszernék, mert míg eddig a leninista harcomdornak csupán elméleti volt a jelentősége, addig az utóbbi hetek óta egyre plauzibilisebbnek látszik, hogy a bolsevik eszmearamkör centruma: Moszkva a legkomolyabban hozzálátott Lenin taktikai elképzelésének gyakorlati megvalósításához.

A gyakorlati taktika, amint az eddigi eseményekből is megállapítható, legfőképpen arra irányul, hogy a különböző osztály, nép és érdekcsoportok között tátongó úrt szakadékká mélyítsék ki. A cél egymás ellen uszítani az amugy is farkasszemet néző embercsoportokat, csupán a kétes értékű zavar kedvéért, amelyből nem valószínű, hogy haszna lesz a kommunista propagandának, de bizonyos, hogy sok fölösleges és hiábavaló szenvedést fog okozni a beugratott osztályoknak és népeknek.

Legintenzívebben a gyarmatokon lángolt fel a kommunista propaganda, ahol a szovjet ügy-nyökei éppen a fent kifejtett taktikai elv alapján, a kommunista eszmékkel legellentétebb politikai és eszmei mozgalmakat támogatják, sőt sokszor egyenesen ök szítják.

A „Timea“ legutóbbi számában leleplezi a szovjetnek az afrikai négerék felláztatására irányuló tüzelmét. A lap szerint beigazolódtott, hogy a legutóbbi szudáni lázadásnál a katoránál moszkvai lázító röpiratokat találtak. A bolsevista agitáció jelszava, hogy a négerék egyesüljenek a fehér zsarnokság ellen. Megállapítást nyert az is, hogy az afrikai felforgató szervezetet Moszkva pénzeli. Legerősebb a szervezetek között az afrikai vérszövetség, amely a „néger fejvédelem“ jelszavával dolgozik.

Ha a „Timea“ érteatlése megfelel a való-
ságnak, úgy ez azt jelenti, hogy a bolseviz-
musnak sikerült — a maga céljai érdekében —
egy új fajvédelmi mozgalmat kitermelni. Ez a
játék azonban igen veszélyes eredményekre
vezethet.

A kommunista agitáció egyébként ugyan-
ezekkel az eszközökkel dolgozik Erdélyben is.
Az utóbbi napokban a legtöbb erdélyi város-
ban röpdédulákat szórtak szét, amely tömörü-
lére hívja fel a munkásokat és a tisztviselő-
ket a kormány ellen a magyar iskolák bezá-
rása és a magyar tisztviselők elbocsátása miatt.
Ezzel a taktikai fogással a kommunista agitáció
az elégedetlenség vámszedőjének csapott fel,
ami csak a mozgalom ellenségének a számát
növelheti.

A zsidó kisebbségi képviselők deklarációja a lengyel parlamentben

Bizalmatlanok a kormány iránt

(Varsó, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lengyel sejm legutóbbi ülésén Schreiber képviselő a lengyel parlamenti zsidó klub nevében éleshangú deklarációt olvasott fel. A deklarációnak nagy súlyt ad az a körülmény, hogy a lengyel parlamentben 35 zsidó nemzeti képviselő foglal helyet és ezzel a tekintélyes parlamenti frakcióval a lengyel kormányt komolyan számolnia kell. A felolvasott deklaráció többek között a következőket mondja:

A kormány egész politikai rendszere, valamint a zsidósággal szemben történő hatósági intézkedések, amelyek a lengyelországi zsidó tömegek gazdasági tönkretételét célozzák, a zsidó lakosságban már régen aláásták az a hitet, hogy sorunk a jelenlegi kormány alatt bármiben is megjavulhat. A kormányban hiába keressük a jószáratnak legminimálleabb megnyilatkozását is az irányban, hogy a zsidó polgárság egyenjoguságát megvédelmezze. A jelenlegi kormány nemcsak hogy nem szüntette meg a cári időkből származó zsidó jogkorlátozásokat, hanem még a zsidó nemzeti jogokat sem respektálja, holott ezek a nemzeti jogok ugy az alkotmányban, valamint a nemzet-

közi békeszerződésekben biztosítva vannak. Sőt még azt a minimális önkormányzati jogot is, amellyel a zsidók vallásnemzeti közösségük keretén belül ösídők óta bírtak, a kormány igyekezett elkobozni. A kormány megakadályozza, hogy a zsidó hitközségek konstituálhassák magukat. A kormány ignorálja a zsidó tömegek kulturigényeit és tétlenül nézi a zsidó iskolák pusztulását. A főiskolákon a kormány megüri a zsidók ellen irányuló alkotmányellenes korlátozásokat. Gazdasági téren a kormány embertelen adórendszere oda irányul, hogy a zsidó középosztályt, valamint a széles zsidó néprétegeket koldusbotra juttassa. Mindezek miatt a zsidó lakosságban nagy a kétségbeesés. Állami hivatalokban és állami üzemekben zsidókat nem alkalmaznak. És abból a célból, hogy a zsidó kereskedelmet még a kisebb helyeken is tönkre tegyék, a kormány számos kereskedelmi gócponton a hativásárok idejét a szombati napra tette. Mindezeknél fogva a sejm zsidó képviselői a jelenlegi kormánnyal szemben bizalommal nem viseltetnek és a költségvetési javaslat ellen fognak szavazni.

Miért bontotta fel Anglia az orosz szerződéseket?

Chamberlain és Macdonald vitája. Baldwin a béke akadályairól

(Cluj-Kolozsvár, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Távirati jelentések alapján megirtuk Chamberlainnek az angol alóház elé terjesztett jelentését a római tárgyalásokról. Trevelyan munkáspárti képviselő élesen támadta a föllírti vita során a konzervatív kormány külpolitikáját, különösen Egyiptommal és Oroszországgal szemben. A munkáspárti szónok beszédének kimagasló résza azonban az a szemrehányás volt, amivel az Egyiptomhoz intézett jegyzék hangja miatt illette a külügyminisztert.

Anglia — mondotta Trevelyan — az Egyiptomhoz intézett jegyzékben olyan hangot használ, amilyent egy nagyhatalommal szemben soha nem használt volna és ezzel megsértette a világháboruban létrejött alapelvet, amely szerint a jövőben a népek közötti viszonylatban nem szabad érvényesülnök a hatalom, hanem kizárólag a jog elveinek. Ezen elvek szerint a kis és nagy államok erkölcsileg teljesen egyenlők. A munkáspárt szónoka kifogásolta még, hogy Angolország az egyetlen nagyhatalom, amely el akar zárkózni az orosz piacok elől, amikor egyidejűleg Franciaország, Olaszország és Japán azon dolgoznak, hogy Oroszországgal minél előnyösebb kereskedelmi szerződéseket kössenek.

Az orosz kérdés

Chamberlain, akit római útja láthatón kimerített, kétórás beszédben először a népszövetségi tanács üléséről számolt be, dicsérte a népszövetség közházott munkáját és annak a kívánásának adott kifejezést, hogy a jövőben a külügyminiszter részt vehessen a népszövetség és népszövetségi tanács ülésén.

Ami az Oroszországgal való kereskedelmi szerződések megkötését illeti, Chamberlain hangsulyozza, hogy semmi ok nincs arra, hogy a kereskedelmi szerződésekletbe léptessék, minthogy e pillanatban Oroszország Angliától mindössze kétfélszáz font sterling értékű árut akar vásárolni. Nem lehet tehát azt állítani, hogy ezzel Oroszország az angol munkanélküliséget jelentősen csökkentené.

— Kíváncsi — mondotta Chamberlain — Oroszországgal a rendszeres politikai kapcsolatok felvétele, ezeknek azonban az a feltétele, hogy az orosz kormány tartsa magát azokhoz a hagyományos és konvencios szokásokhoz, amelyek szükségesek az országok közötti normális viszony fenntartásához. Egyelőre várni akarok és meg akarom látni, hogy az Oroszország és köztünk való viszony hogyan fejlődik és csak azután kezdek politikai és gazdasági kérdések fölött új tárgyalásokat Oroszországgal. Annál is inkább, minthogy az a benyomásom, hogy Oroszországban a kommunista gazdálkodás beülről már széjjelmereszölődik és az ország jelenlegi külkereskedelmi rendszere csak egy összeomló épületnek külső díszje.

Macdonald beszéde

Chamberlain után Macdonald emelkedett szólásra. Mindenekelőtt megköszönte a külügyminiszternek a munkáskormány orosz politikájával szemben megnyilatkozó lojális kijelentéseit.

— Az orosz kérdés tekintetében — mondotta Macdonald — ezidőig nem győződtem meg arról, vajjon a Zinovjev-levél eredeti-e? Az azonban mindenestre gyanus, hogy a szovjetkormány legelősebb argol politikai elleneségének, a „Daily Mail“-nak és a kormánynak egyidejűleg játszották kezére a Zinovjev-levél egy-egy példányát.

Chamberlain erre azt felelte, hogy most már minden kétséget kizárva beigazolódtott, hogy a Zinovjev-levelet az angol kommunista-párt vette át.

A béke két akadály

Az alsóház mai ülésén Baldwin tartott beszédet, amely alkalommal kijelentette, hogy Európában mindenekelőtt valódi békét kell teremteni. A békének eddig két akadály volt. Az első a gazdasági bizalom hiánya. Reméli, hogy a Dawes terv végrehajtásával a bizalom mihamarabb helyre fog állani. A második aka-

e meg
ég nélkül
állításunkat!

ébe ajánljuk a

ien

vember
er havi

ékét:

osztály:

- ya, min- Lej
- 32
- ya, min- .....
- 58
- dő 7
- dő 13
- eztyü .. 60
- ő ing . 110
- ő I-a.. 118

női kötények,
i gloth alsó
csipkék, virá-
an beszerez-

yl- és babi-
sőbb árak-
ók.

osztály:

- 185
- alap .. 466
- 12
- 25
- 20
- ing .. 198
- tyü... 65
- 15

án a legszebb
itünk.

elöggombok
kivittől a
big.

veg és
ztály:

- 5
- ségü .. 24
- 20
- 15
- zlet .. 1300
- et 455
- ékészlet 310

gyorsfűzők,
ok, nipppek
kaphatók.

bőraru, bő-
ik osztály:

stályainkon gyer-
ndők igen nagy
antók!

lezettség nél-
állításunkat!

dálya a békének a politikai bizalom hiánya, Európa népei a háboru korzalmaitól reszketnek és remegnek politikai biztonságukért. Türelemmel és kitartással kell munkálkodni, hogy a jövőtől való félelem és bizalmatlanság megszüntethető legyen.

Magyarország Jugoszláviával is cserefogoly-szerződést köt

Legközelebb megindulnak a tárgyalások a politikai elítéltek kölcsönös kicseréléséről

(Budapest, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Magyarország a szomszéd államokkal kötött különböző megegyezések között fontos szerepet játszik az a megállapodás, amelyet a politikai foglyok kölcsönös kiszolgáltatására nézve kötött a magyar kormány a csehszlovák köztársasággal, Romániával és amsly szerződés megkötése most küszöbön van Jugoszláviával is.

A politikai letartóztatások az utódállamok területén különösen az átalakulás utáni első években gyakoriak voltak és így minden államnak érdeke volt, a nemzetiségéhez tartozó politikai foglyokat kölcsönös kicseréléssel kiszabadítsa a fogásból.

Legelőször a csehszlovák kormánnyal létesített Magyarország olyan megállapodást, amely szerint a két kormány kölcsönösen kiszolgáltatja egymának a politikai okokból elítélt foglyokat. Ez a fogolycsere három négy esetben meg is történt és már teljesen be is fejeződött.

Hasonlóképpen állapodott meg Magyarország a román kormánnyal a fogolycserékre vonatkozólag. Itt is többször történt már meg a politikai foglyok kölcsönös kicserélése, úgyhogy legnagyobb részben a román szigurancák által letartóztatott politikai foglyok is szabadlábra kerültek és kiszolgáltatták őket Magyarországnak.

Csak a jugoszláv kormánnyal nem volt még eddig a magyar kormánnyal ilyen megállapodása. Diplomáciai forrásból származó értesülés szerint a legközelebbi jövőben sikerülni fog a Jugoszláviával való tárgyalás alapját megtalálni. A jugoszláv kormány, amely eddig nem volt hajlandó a politikai foglyok kiadására, most nem zárkózik el a többi szomszédos államokéhoz hasonló cserefogolycserék kötésére elől. Néhány hét múlva az erre vonatkozó tárgyalások a két állam között meg fognak indulni.

A tárgyalások színhelye előreláthatólag Belgrád lesz, ahol a jövő év elején ül össze a két ország delegációja.

Gyilkosság a Pata-utcában

Hóstiti parasztek meggyilkoltak egy ajtoni román földmivest

(Cluj-Kolozsvár, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután öt óra tájban Muresan Augustin és Manoil, Ajton községbeli román földmivesek betértek a Pata-utcán levő Goldner féle korcsmába. A korcsmában már bent mulatozott egy többtagu hóstiti gazdálkodókból álló társaság, amely a jól sikerült vásár örömeire a korcsmában itták meg az áldomást. A hóstiti gazdálkodók a két román embert belépéstükkor szintén itallal kínálta meg, de azok az italt visszautasították és kötekedő hangon szóltak a társaságra, hogy ha mulatnak, miért nem mulatnak román nóták mellett, miért énekelnek magyarul.

A hóstitiak, akik nem tudtak románul, tiltakoztak a két Muresan kijelentései ellen, s ebből kifolyólag szaváltás támadt közöttük, majd összeverekedtek, amelynek során a két román ember több ütést kapott, de későbbben újra kibábkultak és együtt folytatták a mulatozást. Kevésell hét óra előtt a hóstiti gasdák hazafelé mentek, míg a két ajtoni parasztagza továbbra is a korcsmában maradt.

Néhány perc múlva Muresan Augustin és Muresan Manoil is távoztak a korcsmából, de sötétség lévén, nem akartak a sötét országuton gyalog hasatérni a faljukba, hanem egy ismerősköz mentek, aki a Pata-utca legvégén lakik. Utközben, mikor már a Pata-utca végén jártak, szembe találták magukat néhány hóstiti emberral, akik előbb kövel dobálóztak, majd hirtelen előrehalva, egy hosszú hasabfával fésbütötték Muresan Augustint, aki féjdelmében hangosan felsikoltott és összeesett.

Muresan Manoil a látva testvérét összeesni, megijedt és segítségért kiáltotta, a snántófdlak felé vette irányát és eltűnt támadói elől.

Kevés idő múlva, kerülő uton, Muresan Manoil eljutott ismerőshöz, akinek elmondotta a történeteket és kérte, legyen segítségére, hogy sebesült öcsét megtalálhassák és ápolás alá vegyék. A két gasdálkodó kiment a verekedés színhelyére, de hasztalan keresték a sebesültet, mert nem találták, sőt későbbben lámpával is próbálták felkutatni, de ez is munkájuk sem vezetett eredményre, mert Muresan Augustin eltűnt.

Jellemző, hogy Muresan Manoil teljesen elvesztette lélekjelenlétét és nem jutott eszébe, hogy a történetekről a rendőrséget értesítse, vagy pedig a közelben lakó gasdákat fellármázza és tőlük kérjen segítséget. Ehelyett a tudatlan parasztember barátjánál töltötte az éjszakát és a kora reggel

beálltával újra megpróbált öccse nyomára bukkanni.

Ma reggel hét órakor a Pata-utcai lakók észrevették, hogy a szántófdlön egy parasztrahába eltűzött mozdulatlan férfi fekszik. Közlelebről megvizsgálva a mozdulatlanul fekvő embert, észrevették, hogy a koponyáján hatalmas seb tátong és az agyveleja az ütés következtében támadt nyíláson kicsúng. Ekkor érkezett oda Muresan Manoil is, aki a szántófdlön talált emberben öccsére ismert. Muresan Augustint bezállították az egyik közeli házba, ahol kicssé felmelegedve, melléki artikulálatlan hangok törtek elő, de anélkül hogy visszanyerte volna eszméletét, néhány perc múlva kisenvedett.

Az esetről azonnal értesítették a második kerületi rendőrséget, ahonnan Florea Dumitru szubkomisszár szállt ki a helyszínre a nyomozás megkezdése végett. Florea Dumitru egy Constantiu nevű rendőrségi informátor segítségével megkezdte a nyomozást, ami rövidesen eredményre is vezetett, mert néhány perc múlva megállapították az egyik gyilkos kilétét és lakására mentek, hogy letartóztassák. A gyilkos látva a rendőrség érkezését, ijedtében az istállóban próbált elrejtőzni, de hasztalan, mert a rendőrök rátaláltak és letartóztatták.

A délelőtt folyamán Dreghicia komisszár, a büntető osztály főnöke, kocsival érkezett ki a helyszínre és ettől kezdve ő vette át a nyomozás vezetését és rövid idő alatt a másik két bűntársat is letartóztatták.

A rendőrségi kihallgatáson kihallgatták a letartóztatottakat, akik teljes beismerésben vannak és megnevezték két másik társukat is, akik ellen a letartóztatást a rendőrség ma délután fogja foganatosítani. A letartóztatottak nevei: Balázs Ferenc, Horváth Márton és Tasnádi József gasdálkodók. A gyilkosságban Takács Gergely hóstiti gasdálkodó, valamint Szabó Mitya falusi gasdálkodók is részesek, akik ellen a letartóztatást a ma délutáni órákban foganatosítja a rendőrség.

Uj értekezlet a kamarai törvény előkészítésére. A kereskedelem és iparügyi minisztérium felhívást intézett az összes kamarához, hogy az 1925 január 14 én Bukarestben megtartandó értekezletre küldjenek ki egy-egy megbízottat. Ez az értekezés lesz hivatva arra, hogy a kamarai törvényjavaslat végleges szövegét megállapítsa. Ennek megtörténte után a törvénytervezetet a parlament legközelebbi ülésén beterjesztik.

A sánta Fiske

Zsidó koldusregény

Irta Mendele Moicher Szóforim Fordította Székely Béla

Azt hiszed talán, hogy nem tudok a te szép dolgaidról? Már rég óta tudok róla, de magamban hordtam, míg majd előntött az epe. Hát így hálalod meg azt a sok jót, amit veled tettem, hogy a nagyvilágba kihoztalak és embert csináltam belőled. Azt hiszed, te kutya, hogy ezt csak úgy ajándékoztam neked. Nem! Majd megmutatom én neked te szemtelen fickó, hogy az ördög vigye el az apádat és majd megmutatom annak a csavargónak is, hogy a gonosz szellem szállná meg az anyja apját és az apja anyját! Majd megmutatom én mind a kettőtöknek, hogy kinék nőtt be közülünk a feje lágya! Verni kezdett: „Ez a tied, máért, a tegnapiért és az azelőttiért, nesze, nesze! Megöllek!”

Félholtan szakítottam ki magam a kezei közül és kiszaladtam az utcára. A feleségem még egy darabig kiáll a kapuba és tovább kiabál. Azután visszamegy az előszobába és odakiáltja: „Maradj az utcán, mint valami kutya.” És nagy robajjal becsukta az ajtót.

Most mind a ketten, én és a pupos, ott állunk az utcán és egymásra nézünk. Nagyon szomorúak vagyunk és minden amin keresztülmentünk, olyan volt, mint a só a szívünk sebében. Nem állhatunk azonban egy helyen s megyünk, ahova a szemünk vezet, gondolatainkban elmerülve, szólatlanul. Amikor megint magunkhoz térünk, látom, hogy a templom udvarára tévedtünk be. A szívem megszakad, ha arra gondolok, hogy mennyi mindent kell a puposnak kiállania. Hiszen ez már második éjszakája, hogy nem nyugodhatott le. Azon gondolkodom, miképen tudnék számára éjszakai nyugvóhelyet keríteni. Hirtelen egy jó hely jutott eszembe: a női sil!

Amikor Isten segédelmével a rozoga lép-

csőn, mely minden lépésnél megrezegett, feljöttünk és tapagatózva megtaláltuk az ajtót, hirtelen valami puhába ütköztünk. Nagy láрма keletkezik, valami ott ugrál körülöttünk és keresztülugrik bennünket. Oldalról, hátulról lökdönsnek s mi nem tudjuk, hogy mi van velünk. Ide-oda dobom magam és végül is egy szakállat ragadok meg. És mit gondolnak, kinék a szakállat? Egy kecske szakállat! A kecskék voltak, akiknek tudvalevőleg meg van az az előjoguk, hogy az éjszakát a község bakkjával a női silben töltsék.

„Hol vagy?” hívom a puposomat. „Né félj, itt, hála Istennek, sok kecske van! A városka nem is olyan szegény.” Kikergetem a kecskéket, hogy az éjszakát a szabadban töltsék, a puposnak jó éjszakát kívánok, kimegyek és magam után bezárom az ajtót.

A lépcsőn azonban nekifeszített fejjel a kecskébakk jön nekem, dühös, mert megzavartam a nőstényeit. Jó darabig küzdünk egymással, nem hagy békét és tovább üldöz, amíg végre sikerül a klauzba bemenekülnöm.

A klauzban az asztalokon és a padokon a község szegényei fekszenek, versenyt hortyognak egymással és fejedelmien alusznak. Igazi öröm látni, hogy — igézet ne fogja, — milyen szépen alszanak. „A falu szegényeinek valóban jól megy soruk”, mondom nagy irigyen, „bizony, ezek egészen másfajta, sokkal előkelőbb koldusok...” Kiválasztok magamnak egy helyet a kemencénél, ledobom magam oda és rögtön elalszom. Azonban úgy látszik, hogy számomra nem volt semmi jó előírva. Mert nemsokára felver valaki az álmomból: „Fiatal ember, keljen kérem fel!” Megdörzsölöm a szemem és több komoly arcu férfit látok magam körül. Egy zsoldáros egyesület tagjai, akik minden szombat hajnalban összegyűlnek itt a kemencénél, hogy a zsoldárokat olvassák. Mit tegyek? Fel kellett tápázkodnom. Bemártom

az ujjaim hegyét a vízbe, közéjük ülök és bár alig tudom a fejem tartani, velük együtt a zsoldárokat olvasom.

XIX.

Az a veszekedés, amelyet a feleségem péntek este csapott, teljesen elárulta bolond viselkedését. A pupossal való barátságom dühösítette fel, amelyet a vöröshaju árult be és bizonyára még ezer hazugsággal cifrázta. Így akarta a feleségemet rábírní, hogy elszakadjon tőlem és futni engedjen. Azonban elszámította magát: ahelyett, hogy futni engedett volna és ahelyett, hogy örökre elszakadtunk volna egymástól, majd szótment dühében. „Mit, a férjem ilyesmit csináljon velem? Fiske holmi pupos leányt helyez elébem?! Ez olyan sértés, amit nem tudok csak úgy lenyelni. Nem, ezt már nem fogom tűrni...”

„Nos, akkor igazán megkérddezheted volna hogy ő... Ugy értem, hogy miért tette meg ugyanazt a feleséged a vöröshajuvál...?” kérdezi Alter, aki nem tud már magán uralkodni.

„Látszólag igaza van” — válaszolta Fiske, — de a glupski fürdőben kiművelődtem annyira, hogy megértsem: a kérdése nem is kérdés. Hát hol beszélnek még annyit összevissza az emberek, mint a fürdőben? És kicsodák? Éppen azok, akiknek hallgatniok kellene. Az egyik, akitől egy igaz szót sem hall az ember, a másiktól mondja azt, hogy hazudik. Az, akire egy fillért sem lehetne rábízní, a másiktól állítja, hogy tolvaj; a fősvény, aki egy garasért a szemét engedi kiszurní, csufolódik a másikon: „Az egy piszkos alak!” — A gonoszlelkű, akinek köszive van, azt mondja a másiktól, hogy semmirekellő; aki nagyragyásból az életét is odaadná, másról mondja azt, hogy kitüntetések után sóvárog.

(Folyt. következik.)

ában földmivest

lt ócska nyomára bukanni. r a Pata-utcai lakók észre- lón egy parasztrahába ül- fekszik. Közlebről me- ul fekvő embert, észre- an hatalmas seb tátong és etkezésében támadt nyíláson oda Muresen Manóila is, emberben ócskára ismert, beállították az egyik é felmelegedve, mellől tek elő, de anélkül hogy letét, néhány perc múlva

esítették a második kerü- Florea Damiru szab- sziure a nyomozás megje- itru egy Constantin nevű gitségével megkezdte a eredményre is vezetett, megállapították az egyik mentek, hogy letartó- rendőrség érkezését, jje- t elrejtőzni, de hasztalan, és letartóztatták.

Dreghicia komiszár, a bán- val érkezett ki a hely- vette át a nyomozás ve- másik két büntésart is

áson kihallgatták a le- s beismerésben vannak társukat is, akik ellen g ma délután fogja fo- ottak nevei: Balázs Fa- Tasnádi József gazdálko- es Gergely hóstáti gaz- nyia falusi gazdálkodó tartóztatást a ma délutáni ndőrség.

kamarai törvény elő- em és iparügyi minisz- z összes kamarához, hogy akarestben megtartandó egy-egy megbízottat. Ez rra, hogy a kamarai sővegét megállapítsa. törvénytervezetet a par- beterjesztik.

közéjük ülök és bár ni, velük együtt a zsol-

lyet a feleségem pén- elárulta bolond visel- ó barátságom dühösi- naju árult be és bizo- ssággal cifrázta. Így rni, hogy elszakadjon. Azonban elszámította ni engedett volna és zakadtunk volna egy- hében. „Mit, a férjem Fiske holmi pupos Ez olyan sértés, amit elni. Nem, ezt már

egkérdzhetted volna gy miért tette meg a vöröshajúval...? ud már magán ural-

— válaszolta Fiske, n kiművelődtem any- kérdése nem is kér- ég annyit összevissza? óben? És kicsodák? gatiok kellene. Az t sem hall az ember, hogy hazudik. Az, ne rábizni, a másik- fősvény, aki egy ga- szurni, csufolódik a kos alak! — A go- van, azt mondja a kellő; aki nagyravá- ná, másról mondja sóvárog.

As „Agyag-ember“ bemuta- toja előtt

Beszélgetés Bretán Miklóssal, az opera szerzőjével (Cluj Kolozsvár, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár művészeti életében je- lentős esemény kéántul. E y kiváló zenész: Bretán Miklós, akinek leve a zeneértő közön- ség előtt előnyösen ismert a akinek tehetségét már annakidején a magyar zeneakadémia ki- tőtetéssel honorálta, új operát fejezett be, mely december 23 ikán a Magyar Színházban kerül bemutatásra. Az „Esi csillag“ illusztris szerzőjét a közeli bemutatás kapcsán felkereste munkatársunk, hogy néha a bemutatandó opera részleteire vonatkozólag és arról informálódjék, mi indította arra, hogy operájának librettójá- ként Kaczér Illésnek drámai szimbólumát dolgoz- sa fel. Bretán Miklós munkatársunkkal hosszan beszélgetett és operájára vonatkozólag a következő érdekes részleteket mondta el:

— Az Esi csillag premierje, 1921 február óta ker-sek egy Eminesonhoz hasonló zseniál s író, b' dító, zeugó, siró, eruptív verseket, a ne- lyek ugy használnak rám, mint Goga Octavian biblíus és édon nyelvzetű versei, mint Ady szívet dobbanó keserű lázadása, mint Lenau finom resignációja, avagy mint Eltimitiu oradás modernsége. Ez a törekvés azonban hiábavaló- ná s bizonyult. A felsoroltak alkotásai csak da- lotat váltottak ki belőlem. Operalibrettóra al- ha más alkotást, smely megdöbbenés, felrzza a legénbb magamat, melynek alakjai elvi- ljanak előttem, mint egy drága halo t temetése, mint el nem érhető asszonyi szépség — nem találtam e nagy költők műveiben. Megpróbál- koztam Cobuc György Ideál című hosszabb elbeszélő költeményével is, sőt arra is gondol- tem, hogy Alexandri „Ovidius“ énak utolsó felvonását dolgozom fel operaszöveggé, vagy a már legendássá vált Horia félszertett, kerébe- tört életének tragikumát szöveltem meg a zenei formanyelv kifejező erejével. Mútan ezek közül egyikből sem sikerült operaszöveget al- kotnom, tovább folytattam kutatásomat egy az „Esi csillag“-hoz hasonló téma utáa, amely univerzális értékénél fogva megérdemelje, hogy a mindennapi kenyér-rt három foglalko- zásban robotoló életem luxurióz alkotásrágját inspirálja. I y jutottam el végre Kaczér Illés- nek, az Uj Kelet volt munkatársának drámai szimbólumához, amelyet annakidején a kolozs- vári Magyar Színház hozott színre Szomja idejével, rezzető utakkal kerdtem hozzá a komponálásához. Stefanidesz József karmester zongoráján, míg a másik szobában tízfűzös be- teg fektűt. Stefanidesz Józsefet legnagyobb hála- m illeti meg, aki, miután az „Agyagember lázadása“-t irtam és komponáltam, számtalan- szor vette ki kezemből a ceruzát, hogy javít- son partitúrámra, hangszerelési segítsen s együtt aggódjon velem a sikerért. December 23 ikán este, ha a közönség nagyon meg lesz elégedve alkotásommal és azzal a hittel távozik a sín- házból, hogy mégis érdemes embernek lenni, egy operán a sikeréért Stefanidesz Józsefnek is ki kell hogy jusson a szeretet és ünneplés.

— Maga az „Agyagember lázadása“ az Esi csillag című operának pandantja. Mint az Esi csillag hőse, az agyagember is ember akar lenni, az emberi boldogságért akar élni. Rend- kívül lény mind a kettő, az unott, sablonos formákhoz semmi közük; világlákya az egyik, világerő a másik, de sorsuk egy: a csillag csil- lag marad, a föld pedig föld.

— A darab 1600 körül játszik Prágában, a kabbaláták, alkimisták és ódatetők atmoz- fájában. A nagy tudós nookja, Hanácska, egyteteg Nagypapa hiába kutat orvosság után, a leány végét járja. Ekkor az agyagember, akit a magiszter varázslattal élővé alkotott, bevallja, hogy a leány azért beteg, mert ő megölette. Megölette, mert hiszen ugy hallotta a magisz- tertől, hogy az ember is sarból van. Az Agyag- ember azt követeli, hogy a magiszter formálja át testének anyagát hussá és vérré, mert meg akarja nyerni a leány szerelmét. Az agyagember nem akarja elhinni, hogy erre csak isten képes és azazl fenyegetőzik, hogy ha a magiszter megta- gadja tőle kérését, ugy ő Haan'cskát, azáltal, hogy karjaiba fogja zárni, megöli és így egyek lesznek a porban és a hamuban. Meg is indul

a leány ágya felé, aki ennek láttára sikoltva fe ugrik, válláról lecsuszik az ing, az agyagem- ber szerelmes csodálkozásában eítátja a száját. A magiszter látva az agyagember lázadását, a nyelve alá helyezett és életet adó pergamentet kirántja a szájából, mire az agyagember meg

szünik élni. Az agyagember összeomlásával megszűnik a leány halálfélelme, meggyógyul és csak azt sajnálja, hogy a magiszternek az ő életéért fel kellett áldoznia életé legnagyobb és legcsodásabb művét: az agyagembert, kinek az volt a hűse, hogy ember akart lenni.

Sulyos diáktüntetések Kolozsvár utcáin

Beverték több főtéri üzlet kirakatüvegét

(Cluj-Kolozsvár, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma az esti órákban ismét sulyos természeti diáktüntetés színhelye volt a kolozsvári utca. A tüntetés előzménye a városban elterjedt hírek szerint az volt, hogy a diákság egyrésze a nemzeti színház előtt gyűlést tartott, ameyen a lerartóztatott Zelea Codreanu és Motza diákvezérek ügyével foglalkoztak és követelték a lerartózia- to tak szabadonbocsátását.

A gyűlésen állítólag azt is elhatározták, hogy a követelésük teljesítésig tartózkodni fognak az egyetemi előadások látogatásától. Egyes vez- zők szerint a diákság a gyűlésen elhatározta, hogy tünt- tétő felvonást rendez ugyan de óvakodni fognak minden rendezavarástól.

A gyűlés után a diáktömeg a Calka Victoriel (Kossuth Lajos utca) felé vonult. A pénzügy- igazgatóság épülete előtt csendőrség és rendőrség állította el a tömeg útját, amely azonban nem oszlott szét, hanem zárt sorokban a főtér felé vonult. A csendőrség és rendőrség nyomába szegődött a tömegnek, amely Cárát és a letartó tartott diákvezéreket éttette.

A fő éven az addig békes tüntetés elfajult. A plébánia oldalán az egyik diák botja felemel- kedett a levegőbe és rácsapott az egyik üzlet ablaküvegére. Az első aktív rendezavarás két csoportra osztotta a tüntetőket. A diákok nagyobb része a Nemzeti Színház előtt tett ígérének hatása alatt kivált a tömegből, a másik csoport pedig nekiesett a kirakablakoknak.

A főtéren Katz és Mendei, Grünwald és Steiner és a Polonyi-cég kirakatait zúzták össze, majd az egyetem felé vonultak. Ujukban a Newyork-kávéháznak az Egyetem-utca felé eső összes ablakait bezúzták.

Az egyetem előtt a csendőrség erőlyesen lépett közbe és ötven diákot őrizetbe vett, mire a tüntetők egy része a Sekt-mozgóba vonult és a mozgó másik kijáratán keresztül szerteszéledt. A rendőrség és csendőrség újabb nyomatókos felszólítása után a diákság szétszözlött. Az egyetem környékén a késő esti órákig erős járőrök álltak.

Egynapos sztrajk a marosmenti faüzemeknél

A marosvásárhelyi főügyész jogosnak tartja harmincszázalékos munkáselbocsátást

(Tágu-Mures Marosvásárhely, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette már az Uj Kelet, hogy az általános gazdasági krízis oly- n sulyos helyzetbe sodorta a marosmenti fatermelő- ket, hogy a vállalati kéonytel-nek munkásel- bocsátást harminc százalékal redukálni. Ezen re- dukció keresztülvitelének módzatairól tárgyalásokat kezdték a vállalatok a munkások képviselőivel. A tárgyalások során a munkások képviselői azt a ja- vaslatot tették, hogy a gyárak re vigyék kereszt- tül a harmincszázalékos munkáselbocsátást, hanem a munkaidőt rövidítsék meg, hogy az üzemenél a teljes létszám megtartható legyen.

marosmenti faüzemeknél egyetlen munkás sem állott munkába.

A sztrájlók küldöttsége ma felkereste a ma- rosvásárhelyi főügyészt és arra képte, hasson oda, hogy a munkások a munkaidő csökkentésére von- natkozó kérésüket teljesítsék és a tömeges munkás- elbocsátásokkal ne tegyék még sulyosabbá a munka- nélküliség problémáját. A főügyész a munkásép- viselőknak adott válaszában a keres teljesítése elől elzárkózott és kijelentette, hogy a munkások ak- cióját jogosnak tartja. Felzólította a küldöttség tagjait, hogy közeljék a munkásokkal, smennyiben haladéktalanul nem veszik fel a munkát, a leg- erélyesebb rendszabályokat fogja a sztrájlókkal szemben alkalmazni.

A főügyész kijelentése alapján ma az összes üzemenél újból munkába álltak és így a maros- menti egynapos sztrájk végetért.

A Haarmann-pör újabb szenzációi

A vádlott idegesen és fenhéjazóan viselkedik. Megrázó jelenet az elnök asztala előtt

(Hannover, december 18. Az Uj Kelet tudó- sítójától.) A Haarmann-pör mai tárgyalásán a vádlott szakított előbbi nyugodt megatartásá- val. Most már ideges lett ugyanannyira, hogy hétfőn már nem akarta elhagyni zárkáját és csak a tárgyalást vezető elnök rábeszélésére volt hajlandó eljőnni a tárgyalótérre.

kifogásom. De én az igazságot követeli télem, azt pedig tagadom, mintha Säugert én tettem volna el láb elől. Ha husz esetet beismerék, akkor nyugodtan beismerhetném a huszo- egyediket is.

Ezután egy Apel nevű fiatalember elűné- séről tárgyaltak. A meggyilkolt fia atya mint tanu elmondja, hogy este erőlyesen megdor- gálta a fiut, amiért ebben a drága időben cig- arettázik és egyszer és mindenkorra megiltotta neki a dohányzást.

— Atkozni fogom a pillanatot, — mondotta az atya csuklás közepette — amikor fiahoz ilyen szigoru voltam, mert a szerencsétlen gyer- mek másnap már nem jött haza. Ezzel a bes- tiával találkozott, aki ellátta cigarettával és megfosztotta életétől.

Haarmann minden megjegyzés nélkül elis- merste, hogy Apelt ő gyilkolta meg.

Szünet után Speichert meggyilkolására ke- rült sor. A meggyilkolt atya hirtelen fölveti a törvényezők előtt a kérdést, hogy Haarmann hová tette az áldozat húsát. Az elnök azt fe- lszeli, hogy Haarmann már bevallotta, hogy Speichert holttestét darabokra vágta és széjje- szórta.

Amikor a meggyilkolt anyját odavezetik az elnök asztala elé, a szerencsétlen asszony dőb- benetes sikolyban tört ki és rávetette magát meggyilkolt fia rubáira.

Itt előnek Säuger munkás meggyilkoltá- sát tárgyalták. A meggyilkolt anyja és fivére a fölmutatott képenyben ráismertek eltűnt hoz- zártartójuk ruhadarabjára.

Az elnök megkérdezi Haarmannót, vajjon beismeri-e ezt a gyilkosságot. A vádlott nem felel és csak a harmadszori megkérdezés után feleli kelletlenül:

— No se baj, ezt is a többé mellé lehet írni! A gyilkosság közelebbi körülményeiről azon- ban nem hajlandó nyilatkozni.

Az elnök félőrára felfüggesztette a tárgya- lást, eközben Haarmann egy mellékteremben kávét és süteményt kapott. A tárgyalás ujra való megnyitása alkalomáa az elnök ismét visszatért Säuger meggyilkoltatására. Haarmann most már izgatott lett és határozottan kijelen- tette, hogy Säugert nem gyilkolta meg.

— Säugert régóta ismertem — mondotta idegesen — és róla tudom, hogy nincs a ha- lottak között. Azonban, ha kívánja, tessék őt is a többi mellé könyvelni. Ez ellen semmi

Lömaan Akkó jegyzések utolsó befizetési terminusa december 29.

HIREK

on mégis akadnak opti- on várak a ridóság besándékok beszírta- l követhessék.

ok zavaros és egymásra láthatja tisztán a figyels z ujonnan érkezett fej- it bizonytalanná teszi, er a részleteket. Bármily ga, a hosszú tegeeri ut vároiban a bizonytalann. Pedig itt már a távas omes és egész é. As hisalmas emberi szavak az ünneppot, mikor ol hozzá valói.

Girómbily János az északafrikai ellen

Az északafrikai hely- aia és spanyi kormá- A „Daily Telegraph“ z az értesítést közli, ddig nem lépnek fel mig az ottani moz- Francia terület-ek. A t egy angol fraclia- meg adóitása.

gy meghalt. Buia- ajath György, a Szat- htvénéves korában

ament elé terjesztik keresből jelentik: J- z igazságügyminiszter a Lipos igazgatói és elselőit az új sajtó- esou re néli, hogy fáb- elé terjesztheti a tör-

olesón étkezni csak az l Friedr) lehet. Első- nek. Gyors kiszolgálás, restaurant Princiar, Strada

Gyár Lepage orjen aiot

bika'ap vásár.

275 l j. Cilinder és bar- 90 lejöl az

AL

Calea Regele Ferd- ruházzal szembe.

ndus" ÉS EGYUTTAL HASZNÁLATBAN

es új Kelet az egyetemes orlélyi és bönasági mltóság naplaja
keresztük: Gisztaaly János és dr. Marton Ernő.
felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
az Új Kelet cikkének stányomását csak a forrás meg-
jelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei,
félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

Kolozs megye területének megváltoztá-
tását kerik. A kolozsvári közigazgatási bizottság
ma ülést tartott, amelyen nagyjelentései határo-
zatokat hozott. E határozta ugyanis a bizottság,
hogy határozati javaslatot terjeszt a belügyminisz-
ter elé, amelyben kéri meg, hogy a kolozs megyei
Téke járást helyezze M. rostord megye közig-
gatósága alá, viszont Szolnok Doboka megye egy
részét adja át Kolozs megyének. A hunyadi já-
rást vonatkozólag azt javasolja a bizottság, osszák
két részre felét csatolják Kolozs megyéhez felét
pedig Biharmegyéhez. Egyben kéri hogy a megye
nevet változtassa meg a belügyminiszter Comitat
Cujocsa helyett Comitat Cluj-ra.

Az osztrák munkanélküliek követeléseit.
Bécsből jelentik: A munkanélküliek vezetője
ma gyűlést tartott, amelyen kimondotta, hogy
tudomására hozták a kormányt, ha a kor-
mány nem fizeti ki a munkanélkülieknek a
követelt pótlékot, a karácsonyi ünnepek-
en egész Ausztriában a munkanélküliek az utcára vo-
niznak és gondoskodnak arról, hogy az or-
szágban ne legyen nyugalom.

Fogarás és Brassó között állítják fel
a romániai aviatikai gyárat. Bukarestből jelen-
tik: Hétfőn érkezik Bukarestbe Armstrong, az an-
gol repülőgépgyár hasznos tulajdonosa a román
aviatikai gyár felállításának ügyében. A „Lupta“
szerint az új vállalat negyven százaléka angol tő-
lees, a román tőse hatvan százalékát az Astra és
több pénzintézet fozza vállal. A gyárak Fogarás
és Brassó között fogják felállítani. A földművelés-
ügyi miniszter már megterve a szükséges lépéseket
a jelölt gyártelep kisajátítására. Armstronggal együtt
érkezik Pál görög, harcos is, aki meg volt bízva a
Londonban Brazília számára rendelt repülőgépek
ellátásával. Hír szerint Pál harcos lesz az új
gyár egyik igazgatója.

Mennyit keres Lloyd George mint
publicista Londnól jelentik: A „People“ című
lap szerint Lloyd George Angliában és Ameriká-
ban megjel-nő köi után évt huszezer font ster-
linget keres. Ebben az ő szegben minden benne az
a honorárium, amit az angol államfő a két or-
szágban kívül megjel-nő lapok honoráriumaként kap.

Tovább sztrájkolnak az aradi textil-
gyárban. Aradról jelentik: Tegnap számokban
birtokunk arról, hogy az aradi textilgyár mintegy
70 munkás sztrájkba lépett. A sztrájk ügyében
tekintett tárgyalások kezdődtek, amly tárgyalások-
ban a hatóság képviselői is részt vesznek. Ezek a
tárgyalások eddig még nem vezettek eredményre,
de úgy a munkások, mint a gyár vezetői között
megvan a hajlandóság az ellentétek eliminálására
és így remélhető, hogy rövidesen békés megoldást
nyer a sztrájk ügye.

Angol kereskedelmi körök érdeklődnek
a Resica iránt. Bukarestből jelentik: Laoje-
lenések szerint Romániában érkezett a W quers-
 csoport egy küldöttsége, amely a Resica irán-
mek ügyében kiánt tárgyalni a kormányal.
A küldöttség meglátogatta a románai műveket
és tanulmányozta a f mperi vállalat fejleszté-
sének lehetőségét. A kiutított angol szakértők
ma a fő ároba érkeztek ahonnan néhány nap
közéltva visszazérnek Londonba. Pénzügyi körök
a híres Viquers cég e látogatásának nagy je-
lentőséget tulajdonítanak.

A szadagora rabbi meghalt New York
ban. New Yorkból jelentik: Rabbi Jchoa Fried-
man, Szadagora volt híres rabbi, aki néhány
hónappal szelelt érkezett meg New Yorkba, ahol
már a kikötőnél híveinek ezrei várták, e hó
közéltében harmat kilenc éves korában meg-
halt. A rákövetkező napon temették. Körülbe-
járól tizenöt ezer ember ad a meg neki a végtisz-
telességet. Friedmann, aki híres rabbinásztól
származik, a háborúban Bécsbe került, ahol
szemben elszegényedett. Hívei tanácsára Ame-
rikába költözött, ahol rövid betegség után
meghalt.

Véres verendés a zágrábi egyetem
tanári konferenciáján. Zágrábról jelentik: A
zágrábi egyetem tanári kara a legújabb tanár-
elbocsátások ügyében ülést tartott. Az ülésen
heves jelenetek játszódtak le a blokkista ér-
zelmű és a Pr. Brovicovics párti tanárok között. A
vita több verendéssé fajult. Az egyik blokk-
párti tanár, dr. Hendl, felkapta a tanácskozó-
asztalról a szavazóurnát és azzal dr. Ielics tan-
ár fejére sújtott. Az ütés mély sebet okozott
dr. Ielics koponyáján és az erős vérzést a
nagyvára érkező orvos nehezen tudta elállí-
tani. Dr. Hendl ezután elás szövlésbe kevere-
dett dr. Car Lazar tanárral, a jugoszláv Szó-
kollegistákkal e nőkével, akit többször egymás
után arculított. A vérs incidens élénk kom-
mentárokat adott alkalmat Zágrábrban. Az in-
zultált tanárok feljelntést tesznek a bíróságnál
dr. Hendl ellen. Valószínűnek tartják, hogy
dr. Hendl is fogja vonni előrelő állásához nem
iló ettől a követségétől.

A tisztviselői kar leépítése Csehszlová-
kiában. Prágából jelentik: A kormány a nap-
okban törvényjavaslatot terjesztett a parlament
elő, amelyben a tisztviselők számának spaszta-
sát és a központi hivatalok csökkentését javas-
olja. Új munkabeosztást, a munkatársaimény
fokozását és hosszabb munkaidőt követel a
tisztviselőktől a törvényjavaslat, amelyet min-
den valószínűség szerint módosítás nélkül fog-
nak elfogadni.

Jugoszláv megkegyelmeztek Leipzig-ból
jelentik: A brodelai elnöke Traugott von Jagow
e yagori kormány-elnöknek, akit a birodalmi
bíróság a Kapp pücsben való részessége miatt
öt évi várfogságra ítélték és aki néhány nap
előtt három évet töltött ki ebből a büntetés-
ből, tegye mi uton elengedte büntetésé hátra-
levő részét.

Minden zsidó gyermek ünnepelje meg a
CHANUKÁTI!
Avivák, Barissziák, Ceire cionisták (ABC)
rendeztetik mindenütt gyermek-
mesedélutánokat a K. K. L. javára

Megkezdődött a Magyar Országos Kis-
gazda kongresszus. Budapestről jelentik: A
budapesti egyesüdpárt segítségével ma kezdő-
dött meg az Országos Kisgazdakongresszus. A
kongresszuson Myer miniszter tartott meg-
nyitó beszédet, amelynek keretében méltatta
Nagyatádi érdemeit. A kongresszuson a gazda-
közöség érdeklő problémákat fogják meg-
tárgyalni.

Kinevezték a moszkvai francia nagy-
követet. Párisból jelentik: A francia kormány ma
nevezte ki Herbertet moszkvai nagykövetté.

Kitört a batáviai vulkán. Budapestről
jelentik: Batáviai hírek szerint a „P. posdája“
vulkan csúcsi ereje földlökeket kísérteben ha-
lmas lavatömegeket rudít alá. A sziget lakossága
között nagy pánik uralkodik és eddig is több száz
család vált hajléktalná.

Amerikában visszafizetik a tévedésből
befizetett adótbléteket. New Yorkból jelentik:
Az államkincstár a hivatalos lapban 1922-23-
dézó listáját közzéte, akiknek 137,006,225 dollert vissza-
fizet vagy tévedésből törést utaltatás, vagy utó-
lagos adóelengedés, vagy illetéleg kedvezmény
alpján. A dolog még Amerikában is közfelhánt
kelteit, mert az illető érdekeltek közül a pénz
visszatérítését egyik sem kérte.

Megszökött a Karl Lassen-cég egyik
nagyváradi igazgatója. Jelentette már az Új
Kelet, hogy határozati csatás miatt a nagyvá-
r di ügyesség elfogató parancsot adott ki a
Karl Lassen berlini szállítóeg két nagyváradi
igazgatója ellen. Az egyik igazgató, Koppel,
még mielőtt az ügyességi parancsot végre le-
hetett volna hajtani, megszökött a városból.
A nagyváradi rendőrség elrendelte a megszö-
kött Koppel körözését.

Megszavazták a magyar indennitást.
Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés az évben
ma tartotta utol-ó ülését. Az ülésen az indennit-
tást harmadszori olvasásban is elfogadák. Az ülés
felhatalmazta a Ház elnökét, hogy újévkor a nem-
zetgyűlés hódolatát fejezze ki a kormánynak. A
jövő évben az első ülést a Ház január 12-én fogja
megtartani.

Az athéni parlament elvetette a szená-
tus felállításáról szóló javaslatot. Athénből je-
lentik: A nemzetgyűlés most tárgyalta azt a
törvényjavaslatot, amely szenátus felállítására
irányult. A javaslatot a parlament nagy töb-
séggel elutasította. A határozatot a legtöbben
egy magyarázzák, hogy a nemzetgyűlés attól
tartott, hogy egy esetleges szenátusban igen
nők királypárti törvényhozó foglalhatott volna
helyet.

Bűnvádi feljelentés a sikasztó kórházi
gondnok felesége ellen. Aradról jelentik: Ma a
letartóztatásban levő Alexandrescu gyermekbőr-
házi gondnok felesége ellen az aradi „Orient“ női divat-
áru cég, akitől a sikasztó gondnok felesége több
mint 50 000 lej értékű különböző áruba csalt ki
bűnvádi feljelentést adott be az aradi királyi ügyész-
séghez. Ugy a rendőrség, mint az ügyesség ebben
az ügyben is megkezdte a nyomozást.

Zsidóv, mohamedánok és keresztények
közös szabadkőműves-páholya Jeruzsálemben.
Jeruzsálemből jelentik: Zsidókból, mohamedánokból
és keresztényekből álló intellektuelek Jeruzsálem
városában szabadkőműves-páholyt alapítottak asszál-
cellal, hogy az országban az egyenlőség és tesiv-
eriség gondolatát terjeszék. A páholy a skót ritust
vezette be.

A Palesztina hivatal közleménye.
Konstancai követhivatal értesítése alapján kö-
zölik a legközelebbi hajóval Palesztinába in-
duló hajó, hogy a „Bonani“ nevű hajó nem
jnuár 2-án, hanem december 28-án, vasárnap
hogyja el a konstancai kikötőt. A következő
hajó rendezésében, január 23-án indul.

Csak karácsony után kerül sorra a
dési mandátumigazolás. Bukarestből jelentik:
Az „Adeveru“ értesítése szerint karácsony
után fogja a karama a déli választás igazoló-
sát tárgyalni. A lap szerint a kormány a vá-
lasztás megsemmisítését fogja kérni, mert a
központi választási elnök törvénytelenül járt
el, amikor a déli kerület választási elnökét el-
mozdította.

Ötvenezer tonna román sőt kap Jugo-
szlavia. Belgrádból jelentik: Románia és Ju-
oszlavia monopólium igazgatóságai között egy sze-
gitt lére ötvenezer tonna román kőszó szállításáról.
Az egyesség szerint a sókontingens egy részét
még ebben az évben fogja leszállítani.

Reorganizáltak a kolozsvári Sfatul fő-
szer-szakosztályát. Ismeretes, hogy a Sfatul Ne-
gustoresco kolozsvári csoportjának különböző szak-
osztályai vannak. Ezek közül a fűszerkereskedés
szakosztálya már régebbi idő óta nem fejtett ki te-
vékenységet. Ezt a szakosztályt a napokban reor-
ganizáltak. Vezető tagjai lettek: elnök Pasca
Valér, alelnököt Léb Miksa, Voinica Daneter.
titkár Konkoly István. Az új vezetőség vasárnap
dél előtt tartja első értekezletét.

A közhivatalok karácsonyi szünete.
Bukarestből jelentik: Az összes kö-hatóságok ked-
den karácsonyi szünetet kapnak egészen huzon-
kilencededig.

Jövő évben újra megnyitják a wembleyi
kiállítást. Londonból jelentik: A wembleyi
angol birodalmi kiállítás, mely most nyíron
tudvalevőleg több mint ötmillió font defoit el-
zárult, a kiállítás vezetője nem bontatta szét.
A rendszabály csak most tudák meg: a kiál-
lítás 1925-ben, valószínűleg májusban, újra
megnyitja.

Görögország új romániai követe. Bu-
karestből jelentik: Ma dében Kolas, Görög-
ország új követe beérkezett a királyiak akre-
diáló levéllel. A trónteremben lefolyt szertar-
tásnál jelen volt Károly trónörökös, Duc-
tő ügyminiszter, a királyi udvar polgári és
katonai előköltségei.

Ügyvédi hír, Dr. Francovici Jenő ügyvéd
Bucurestben irodáját Strada Franklin 5. sz. alól
Strada Bradului 8. szám alá helyezte át. Telefon:
37-58.

Bukarestben jól és olcsón étkezni csak az
ort. 733 éteremben (Hotel Princiar) lehet. Első-
rendű konyha. Nagy éttermek. Gyors kiszolgálás.
Figyeljen jól a címre: Restaurant Princiar, Strada
Brezovianu No. 1.

Ifjúsági, képes-, mesés-, továbbá minden
nyelvű irodalmi és tudományos könyvek óriási vá-
lasztékban, előnyös árban Lepage-nál Kolozsvár. Je-
gyek ingyen. Postaexpedició prompt.

* Édes, kellemes, enyhe hűshajtó a Pargo

A Lömaan Akkó-akció utolsó jegyzési határideje dec. 29.

KÖZGAZDASÁG

A kereskedők sérelmesnek tartják a cukorelosztó lerakatok működését

Akciót kezdenek a kolozsvári kereskedők. Leszállítják a cukor árát

(Cluj Kolozsvár, dec. 18. Az Uj Kelet tudósítója) Nemrégiben jelentette az Uj Kelet, hogy a Bukarestben székelő cukorközpont Románia egyes nagyobb városaiban cukorelosztó depókat állított fel, amely depók hivattottak arra, hogy a kereskedelmet cukorral ellássák. Kolozsváron a Marmorosch és Blank-bank érdekeltségébe tartozó Aquila Romana kapta meg a cukorelosztási jogot.

A cukorközpontnak és az akciója nagy elégedetlenséget keltett a kereskedők között, mert ebben az akcióban a cukorárúsítás burkolt monopoljává vált. Sérelmesnek tartják a depók működését azért is, mert úgy a nagy-, mint a kiskereskedők részére egyforma áron árúsítja a cukorgyárak termékeit és azokat a kedvezményeket, amelyeket a cukorgyárak a nagykereskedőknek és a nagykereskedők a kiskereskedőknek nyújtottak, egyedül a depók kapják és ezáltal a kereskedők tekinthetők hátrányos helyzetben. Imeretes ugyanis, hogy a cukorgyárak a megállapított huszonegy lej ötven bani ángóróból vagomennyiség vásárlásánál különbézt tiz bani, száz vagonos kötésnél pedig negyven bani kedvezményben részesítették a vásárlókat. Ebből a kedvezményből a kereskedők adó

és egyéb terheit egyenlítik ki, míg most a depók működése következtében ezekben a kedvezményekben nem részesülnek. Sérelmesnek tartják az új akciót még azért is, mert a jelenlegi burkolt monoplium folytán a cukorárakban nem fejlődhetik ki egészséges verseny, sőt ezt egyenesen megakadályozza. Nemrégiben történt hogy a cukorgyárak magas cukorárainak ellenúlyozására a kereskedők piacra dobák raktáraikban levő, vagy külföldön vásárolt cukrot, amelyet jóval olcsóbban adtak el, mint a cukorgyárak. A jövőben a depók működése következtében az ilyen árnyallási akciók teljesen hiúsulnak.

A kolozsvári kereskedők a Státul Negostoresse helyi csoportja úján érélyes akciót indítanak ezen újabb sérelmes intézkedéssel szemben és rövidesen memorandumot terjesztenek a kormány elé, amelyben ismerteti fogják a cukor depók felállításával kapcsolatos sérelmeket. Itt említjük meg, hogy néhány nappal ezelőtt Bukarestben bizottság ígálkozott a cukorárak kérdéssel, amely bizottság felterjesztést tett az illetékes minisztériumnál, hogy a cukor árát circa egy lej hetvenöt banival szálítsák le.

A mai valutapiaca

A mai napon nem változott a devizapiac. Az irányzat továbbra is lanya. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 360-365, magyar korona 370-375, cseh korona 595-598, francia frank 1055-1060, svájci frank 3850-3870, dollár 19600-19700, angol font 945-93000, olasz lira 860-865.

Valutapiac december 18-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1060, Berlin — London 923, Newyork 19600, Róma 85000, Zürich 3800, Bécs 2790, Prága 593, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 730—, márka 4600, leva 133, török lira 100 font sterling 900, francia frank 1000, svájci frank 3700, olasz lira 850, drachma 325, dinár 375—, dollár 19300, lengyel márka 3000, osztrák korona 2800, magyar korona 2700, cseh korona 570.

Zürich. Nyitás — Zárás: Berlin 12300-12390, Amsterdam 20835-20840, Newyork 5167/8-5167/8, London 242350-242300, Páris 276000-375750, Milánó 322500-321250, Prága 157000-157000, Budapest 7025-7000, Belgrád 77000-77000, Bukarest 26250-26000, Varsó 9950-9950, Bécs 7275-7275.

Párisi tőzsde: Bukarest 945, Zürich 36250.

Megalakult a dévai kereskedelmi és iparkamara. Déváról jelentik: A dévai kereskedelmi és iparkamara a napokban megalakult. A kamara vezetősége átiratot intézett a kolozsvári iparkamarához, amelyben arra kéri vezetését, hogy a dévai kamara tovább szervezése céljából megfelelő szervező tisztviselőt bocsásson rendelkezésére.

zésére. A kérdés teljesítése fölött mostanában határozott a kolozsvári kamara vezetősége. E határozat szerint január havában dr. Kis Bél. és február havában dr. Berecky Ernő kamari tisztek fogják közreműködni a dévai kamara megszervezésében.

Vám alá kerül a kokszevitel jogszabályában. Belgrádból jelentik: A vámtanács legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a kokszevitelre is vámtétet ki. A kokszevitel magasságát később fogják megállapítani.

A világtermelés statisztikája. Rómából jelentik: A Rómában székelő nemzetközi mezőgazdasági hivatal közölte a világ eidei terméseredményeit, ami a legtöbb cikknél az 1918-22-i periódushoz viszonyítva visszaesést mutat. Különösen tapasztalható ez a hőmérséklet a kitermelés és rcsznál. A burgonyatermés általánosan 8 százalékkal magasabb mint az előző évben hasonló képen kedvező eredményt tüntet fel a cukorrépa-termés is.

Újabb fizetésképtelenségek Erdélyben. Egyes erdélyi városok törvényszékénél a következő cégek jelentettek újabb fizetésképtelenséget: Máramaros-zigsten Maller Emil, a Central divatárúház tulajdonosa 191.000 lej aktívával szemben 291.000 lej passzívával. Hitelzönek hermincszázalékos kvótát ajánl fel. Zimmermann Henrik gyümölcs-exportőr ugyancsak Máramaros-zigstenen 450.000 lej passzívával, Erzsébetvárosban Rehner Gusztáv 400.000 lej passzívával.

* Gumibélyegzőket (héber nyelvűeket is) olcsón szerezhet be Imperialnál, Cluj, Micorita-utca

SPORT

A kolozsvári szövetség közgyűlése. A kolozsvári Csmiceni Regional vasárnap tartja ezévi rendező közgyűlést, amelynek legfontosabb tárgya a tisztújítás lesz. Az elnöki beszámoló elé különböző várakozással tekintenek, mert az számos újdonság indítványt fog tartalmazni a jövőre nézve. Ertesztésünk szerint a szövetség terve vette, hogy tréneret alkalmaz, aki az összes kolozsvári csoportokat fogja oktani. Azonkívül meglepő szavakkal emlékeztet meg Jasszi Dadról és emlékének megörökítésére ugyancsak javaslatot fog tenni. Tatár professzor elnök a hatvanöt sportvezetővel, illetve egyleti elnökkel tárgyalt és meghallgatta az egyes elöterjesztéseket.

Ausztria két válogatott ellen játszik december 21-én. Hirt adtunk már arról, hogy 31-én az osztrák válogatott csapat Barcelonában játsszik a spanyol válogatott ellen. Ezt a csapatot már össze is állította Meisl Hugó, az osztrák szövetségi kapitány, a következő játékosokkal: Zoch (Radolfshögel) R-jner (Vienna) Tandler (Austria) Kurz (Vienna), Purchner, Nussler (Rapid), Catti (Austria), Gaschwedl (Vienna), Horvath (Simmering), Wieser (Austria) Wessely (Rapid). Ugyancsak egy másik válogatott csapat Becs válogatottja néven Velence válogatottja ellen játszik.

A temesvári bajnokság állása. A temesvári bajnokság már szintén befejezés előtt áll és vasárnap bonyolítják le az utolsó fordulót. Eddig a bajnokság állása a következő:

1. T.C	7	5	2	—	21	3	12
2. Kézsi	6	5	1	—	34	1	11
3. Sp. a CFR	7	3	1	3	10	18	7
4. Rapid	6	2	1	3	6	12	5
5. P. l. techn.	4	2	—	2	7	7	4
6. Z-SE	7	—	4	3	5	17	4
7. T.M.T.E	5	—	3	2	6	9	3
8. K. d. i. m. a	6	—	2	4	1	23	2

A csehszlovákiai professzionizmus. Csehszlovákiában eddig a következő egyesülések jelentették be, hogy a jövőben mint professzionisták akarnak működni: Sparta, Savia, Viktoria Zikov, DFC, C. chie, Carlin, Meteor, Vraovice. Bejelentette továbbá több felvidéki csapat is, köztük egy bizonyi magyar egyesület, hogy a jövőben professzionista csapatot akar működtetni.

★

Kölni vizek minden illatban, titeres üveg 115.— le

verseny ár a Róza M. ROYAL DROGERIÁBAN

Cluj, Piața Unirii No. 26

★

R. Mosse 32

VELMA SUCHARD

CSOKOLÁDÉKÜLÖNLEGESSÉG.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönyeim: Saborskysöhne
Wien — Élőállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Husküdemények címe Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

A legjobb minőségű

tejcsokoládé

minden üzletben kapható

Fajták: Chocolat au lait, Bosphora, Mocca, továbbá Bitter, Sec.
Csakis minőségkedvelőknek Modern csomagolás Csakis minőségkedvelőknek

KANDIA felírás garantálja a minőséget

Szörme és fonalfestés! **Szörme és fonalfestés**

Úszóruhákat és bármilyen kolmót a legjobban fest és tisztít **"KRISTÁLY" KELMEFESTŐ-GYÁR**

CLUJ

Telefon 500

Divatos nőkabátok végeleges kiárúsítása mélyen leszállított, **minden elfogadható áron.** **URANIA áruház** Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 34. Uránia-mozival szemben. Sirocco 160

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

WAGNER SZÍNHÁZ MŰVÉSZETE

Péntek: Asszonyáldozat [Ujdonság először, Tárai Ferenc föllépésével, premiérhelyekkel, premiérbérlét 26 szám, sorozat 174]

Szombat d. u. fél 4-kor: Morfium [Tárai Ferenc föllépésével, mérsékelt helyekkel, sorozat 175]

Szombat este 8-kor: Asszonyáldozat [2-odszor, Tárai Ferenc föllépésével, premiérhelyekkel, napi bérlét 46 szám B, sorozat 178]

Vasárnap d. u. fél 4-kor: Vasgyáros [Tárai Ferenc föllépésével, leszállított helyekkel, Sorozat 177]

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Péntek, dec 19. Premier, *Belle Donna*. Egy méregkeverő nő története, 6 felvonásban. Főszerepben Pola Nagri és Conrad Nagel.

Urasia-mozgó. Péntek, decembar 19. Premier. *A 77. számú express rénei*. Szenzációs amerikai cow-boy dráma. Főszerepben az amerikai vakmerő lovas William Hart.

Apollo-Mozgó. Péntek, december 19. *Hajza az örökségért*. Szenzációs amerikai kalandordráma 6 felvonásban. Főszerepben Jack Wylong.

A K. K. L. a zsidó Palesztina földjét vásárolja vissza. Az Erdélyi kolónia földjének visszavásárlására 1924-ben... 2,000,000.- Lei kell összegyűjteni. — Eddig begyűlt... 1,445,378.39 —
Hiányzik még: 554,621.61 Lei

III. sz. kimutatás

A Keren Kajemeth L'jiszraél Erdélyrészi Irodájában 1924. Március 18-án Kiszlev 4-ig a következő adományok folytak be:

Adományágak szerint:	Lei
Persely (701 perselyből)	36.520-60
Erdélyi kolónia	25.383 50
Templomadomány	13.740—
Aranykönyvi bevezetés	7.000—
Roshasana údv. megv.	2.860—
Értékekért	2.845—
Film	2.520—
Faadomány	325—

1924 november 16-30-ig befolyt lei: 91.194.10

Helységek szerint: *K. K. L. bizt. (—) levő összeg az egyes helységekben az ez évben elért eredményt jelzi. Gurahont *Klausner Béla 17.600 (26.205-75), Cluj *K. K. L. Erdélyrészi Irodája 11.564 (107.903-21), Lipova *Straussmann Jakab 7955 (16.705-62), Alesd *Weinberger Béla 6666 (9928-50), Satmar *Borgida Sándor 6598-50 (26.387-35), Reghinul-sasesc ifj. Szabó József 5641-75 (43.870-15), Petroseni *Grünfeld Dezső 4490 (27.188), Orastie *Vas Gyula 4180 (16.120), Baiamare *Fuchs Izsó 3162 (10537-50), Turda *Weinberger Jenő 2600 (7156), Lapusul-ung. *Saubert Hillel 1751-50 (3772-50), Toplița *Ujhelly Dezső 1710 (42.183), Arad *Kollin Jenő 1620 (41.187-72), Seini *Fried Kató 1422-85 (2819-35), Reteag *Legmann Jakab 1300 (2570), Uioara *dr. Benjamin Izidor 1244 (6443-60), Tinca *Müller Henrik 1145 (4568), Radea *Lipovához tart. 1100 (2720), Marghita *Gross Sándor 722 (3885-50), Nasfaláu *Kara Jenő 630 (6731), Bistrița *Herschmann Phöbusz 550 (11946), Baclean *Irsai J. Hermann 540 (6441), Medias *Dr. Heilper Arnold 500 (750), Rastolița *Gross Lilly 370 (13.843), Bodesti *Gurahont-hoz tartozik 300 (465-50) Kazine *Lipovához tart. 250, Miercurea-Niraj *Almásy Andor 240 (2853), Vințul de jos *dr. Vajna Izidor 225

(645), Marca *Nasfaláuhoz tart. 153, Sabisa *Seinihez tart. 134 (205-75), Corund *Odorheihez tart. 132 (802), Ip *Nasfaláuhoz tart. 120 (320), Port *Nasfaláuhoz tart. 115 (315), Zoam *Nasfaláuhoz tart. 100 (150), Conop *Lipovához tart. 100, Tasnad *Fischer József 100 (3815), Bogdand *Nasfaláuhoz tart. 100 (260), Pojenile de submunte *Sclinger Márton 100 (860), Geumleis *Nasfaláuhoz tart. 70 (370), Valeaul de jos *Nasfaláuhoz tart. 65 (160), Olorhei *Hirsch Jenő 60 (23.857-25), Iaz *Nasfaláuhoz tart. 50 (55), Váralja *Nasfaláuhoz tart. 30 Lei.

Mintaperselyek: Cluj: Klein Izsák 430, Tungram 350, Gyártás Dezső 405, dr. Neufeld Mihály 340, Dávid Lajos 320, dr. Fischer Tivadar 208, dr. Pollák Sándor 278, Rados és Tsa 303, Satmar: Gottlieb 200, Markovits S. 200, Heimovits 213-20, Reteag: Kepecs Mór 300. Alesd: Weinberger Lajosné 231, Erdőipar r.-t. 290. Arad: Gross Gyula 240. Tinca: özv. Schwartz Salamonné 240. Baiamare: Hirsch Jakab 300, Weiss Salamon 224. Nasfaláu: Sachs Henrik 220. Petroseni: dr. Halmos 300.

Rendés perselyek: Cluj: Friedmann Mór 72-50, Gerő Zoltán 120, Eisenstädter S. 110, Kohn gyógyszerár 130, Rottmann M. 113, Klingerné 114, özv. Róthné 167, Gutimann és Fisch 107, Friedmann H. 130, Ékszerárnyár 111, Földes I. 125, Hoffmann A. 187, Grünfeld L., Rosenberger F. 100-100, Diamantstein L. 62, Uj Kelet 74-50, Biró M. 68-50, Eraster J. 86, Goldfried R. 67, Kibonics H. 97, Gutfried 50, Jeremiás J. 58, özv. Deutschné 60, Heller L.-né 91-50, Landau A. 70, Weintraub I. 77, Diamantstein B. 50, Adler A. 60, Palmi és Főrizs 80, Elek S. 60, Goldberger 65, özv. Weissburgné 56, Székely B. 62, Adria 50, Kepecs S. 62, Cincár I. 62, Ausländer L. 76, Lázár Helen 69, Glaner főrabbi 72, özv. Farkas Sámuelné 61-25, Stauber J. 74-50, dr. Klein 101, Lederer 100, Neumann 120, Wolf S. 100, Blau 110, Sámson 158-25, Kahán 115, Zádor B. 162, Simon M. L. 109, Abrahám M. 122, Révész Jolán 92, Pollacek 93, Gartner 58, Klein M. 52-75, Salamon 78. 174 kis-bb 3851-25 (11.566). Tinca: Hillinger Andor 100, Körösi Izidor 95, Kramer Samu 65, Perlmutter Izidor 60, Schlesinger Adolf 125, Adler S. mézárós 90, Federgrün Mór 60, 3 kisebb 100 (935) Corund: Mózes Jakab 132, Hirsch J. Odorhei utján, Seini: Simon 152-50, Gross 110, Roóz Ersei 104, Aviva „Rachel“ 113, Fried B.-né 74, Dr. Hagedüs 73, Madel S. 60, özv. Singerné 62, özv. Löwyne 77-20, Markovits Alce 50, Herskovits A. 60, Löwy Lenke 77-50, Weiss J. 50, 16 kisebb 359-75 (1422-85) Sabiza: Katz Etel 134 Uioara: (többen rész. legk.) 1244, Satmar: Berkovits 168-60, Jeremiás Zs. 153, Tr. nzit r. t. 148-30, Iparbank 108-80, Gross Zs. 126-20, Kertész F. 120, Schifter J. megv., Dr. Hirsch E., Dr. Jordán S. 1-100, Guth Sándor 84-50, Friedmann 60, Schwartz 81, Dr. Görög 60, Lebovits Pirosta 60, Glück 50, Klein M. 68, Gross H. 80, Klein F. 67, Braun L. 60, Fonciera r. t. 60-10, Mizrahi 84, Lázár S. 50-40, Steinmetz, Schlinger, Rohbart 50-50, 67 kisebb 1388-90 (4293) Reteag: Farkas H., Mátyás L., Farkas S., Legmann H. 1-100, Mendelsohn M. 80, Mátyás A. 60, Adler S. 60, Diamantstein I., Löwinger M.-né, Löwinger E. 50-50, 11 kisebb 250, (1300) Alesd: Fischer B. 80, Stern 50, Guberman A. 51, Klein és Ungár 50, Ladányi I. 80, Schwartz I. 60, 33 kisebb 914 (1806) Lapusul-ung.: Mátyás M. 50, Karl M. 60, Pollak M. 50, Dr. Harnik 61, Biener L. 50, 17 kisebb 410-53 (681-50) Arad: Scharea J. 71, Schächter A. 50, Zuckerberger H. 53, Fouschols J. 61, Kóiz Gy. 75, Szántai L. 60, Dr. Singer J. 53, Liptovics Gy. 55, David L. 53, 15 kisebb 349 (1120) Reghinul-sasesc: Goldmann H. 157, Farkas 161, Buchler Gy. 120, Gidaly J. 55,

Friedmann Hajnalka 71-50, Schwartzberg I. 50, Dr. Vas Á. 90, Dr. Wiegner J. 80, Simsi L. 50, Kieselstein S. 51, Turógyár 80, Weiss S. 55-75, Szilágyi Elenóráál Neumann B. 70-50, Rosenfeld Fanny 91, 35 kisebb 1408 (2590-75) Baiamare: Hitelbank r. t. 150, Lincer M. 126, Benedek N. 100, Berger L. 86, Mayer J. 82, Friedmann 81, Weiss J. 76, Barisszia 66, Hirsch E. 63, Hirsch J. 60, Abrahám L., Kepecs M., Frankovits A., Lautmann E., Herskovits I., Salamon I., özv. Resenthalné 16, kisebb 448 (2212) Nasfaláu: Kara Jenő 120, Reismann S. 120, Silberstein M. 140, Gross S. 53, Ungár F. 50, 3 kisebb 124-50 (827-50). Zoam: Gross I.-né 80, kisebb 20, Port: Mózes Sándor 75, kisebb 40. Guimet-ciz: Braunstein Zs. 50, kisebb 20. Marca: Fried M. 80, Rosenberg S. 73. Ip: Mózes M. 50, 4 kisebb 70. Ias: Salamon Izsák 60. Valcaul de jos: kisebbek 65. Váralja: kisebb 30. Petroseni: dr. Schaffer 100, Zisovits J. 115, özv. Herz Henrinné 192, Goldstein M. 104, Grünfeld D. 100, Kohn R., Weiss M., Bernstein D., Hoffmann, özv. Herzné, Herz J., Rosenberg, Klein J., Herz R. 50-50, Horváth B. 80, Ritter B. 61, Feuerwerker 60, Wolf E. 64, Horváth S. 72, Somogyi B. 52, Reingewürz 60, Katz J. 74, 10 kisebb 436 (2320). Orastie: Az üritést az Aviva „Roth“ „Rachel“ és a „Barisszia“ végezte. Nussbaum M. 100, Stern M. 108, Roth D. 109, Jónási A. 103, Steiner F. 110, M. r. el V. 134, Stern V. 65, Abrahám M. 80, Mayer J. 60, Goldmann S., Weiss haus V., Hirsch M., Stern N., Hammermann S. 50-50, Vas Gy. 62, Lobstein J. 70, 5 kisebb 84 (1335). Turda: Pap F. 120, Fischer M. 178, Berkovits D. 73, Bernáth L. 80, Grun-u Józsefné 75, József S. 60, Klein I. 70, Kohn és Ausländer 63-50, Marmorstein S. 60, Mendel sörgyár 95, Perényi Józsefné 60, Salamon Irén 75, Simon Irénke 90, Zódi Annuska 60, Weissberger Albertna 58, Barissia 87-25, Léb József 50, Dáskel Ignác 50, 17 kisebb 454-50 (1900). Alesd: Klein Dezső, Kohn Menyhért és Stern Adolf perselyt üresen találák. Lei 35.520-60

Erdélyi kolónia: Aviva „Eszter“ Gurahont dunamjára Lei 2200

Höng Vilmos Gurahont dunamjára Lei 1400
Neustadt Leó „ „ Lei 1000
Fuchs Bernát „ „ Lei 1000
Neustadt Géza „ „ Lei 1000
Hübschmann Emil „ „ Lei 1000
Róth Testvérek „ „ Lei 500
Weinberger Adolf „ „ Lei 500
Pollák Ödön „ „ Lei 500

Medias Zsidók dunamjára Rudolf Rifezei bankigazgató Friedman Mór Cluj utján 500 Lei 500

Rastolița-i Zsidók dunamjára ma-kir gyűjtésből Farkas Dezső 165, Farkas József 205, Farkas Henrik utján Lei 370

Zsidó iskola Tinca dunamjára Adler Samu 50, Federgrün Gyula gyűjt. 160 (Eddig begyűlt 1507) Lei 210

Toplița-gyermek dunamjára gyűjtött Spitzer Janika 170, Léb Matildka 70 (Eddig begyűlt 4762) Lei 240

Nasfaláu-i Zsidók dunamjára Zussmann Áron Bogdand 100, Braunstein Zs. 50, Abrahám Margit gyűjt. 220, többen 90 (Eddig begyűlt 4767) Lei 460

Aviva Turda dunamjára Wolhändler Zsiga és Partos Margit esküvőjén begyűlt 400, Schächter Mariska és Herschdorfer esküvőjén begyűlt 300 Lei 700

Hatikva „Barisszia“ Beclean dunamja Székely Béla előadásán begyűlt 360 (Eddig begyűlt 1415) Lei 360

Pro Palesztina liga Bistrița dunamjára Székely Béla előadásán begyűlt 550 Lei 550

Satmari Mizrachisták dunamjára Militzer Dávid, Weiss Hermanné, Klein M. zse Rakiszi 1-100, Sándor Jenő, Dr. Katz Izsó, Edelmannu abrahám 50-50, többen 180 Lei 630

Aviva Alesd dunamjára Maskir gyűjtésből Guttman Bella 190 Weinberger Mirjam és Vogel Rózi 630, (Mészegető r.-t. 100, Neumann 60, Müller 50, kisebb 420) Adler Irma 50, Vogel Mariska 255, Grünstein Bertus 60, Aviva 155 Lei 1340

Lapusul-ung-i Zsidók dunamjára: Fuchs Ottilia és Mátyás Baruch esküvőjén G. Mátyás Sósanna és Pollák Gizella gyűjtése: Dr. Harnik 100, Mátyás Baruchné 60, Káhn Izsó 50, kisebb 860. (Eddig begyűlt 1.551.) Lei: 1070—

Miercurea niraj-i Zsidók dunamjára Almási Irma és Schwartz Samu eljegyzésén Almási Andor gyűjtése 240— (Eddig begyűlt 1.336.) Lei: 240—

gyűlése. A ho-
nap tartja ezé-
fontosabb tárgya
amóló elő külö-
számos údvés in-
néve. Értés-
vette, hogy tré-
svári csoportokat
zavalkal emléke-
lésének megöröki-
eni. Tatár pro-
vezetővel, illetve
ilgatta az egyes

en játszik d-
cel, hogy 31-
celonaban játszik
a csapatot már
os-trák szöv-
l: Zoch (Budolfs-
(-o-
d), Catti (Am-
maning), Wieser
ne-hor egy má-
a néven Velence

ása. A temavári
előtt áll és va-
rdulót. Eddig a

— 21 3 12
— 34 1 11
3 10 18 7
3 6 12 5
2 7 7 4
3 5 17 4
2 6 9 3
4 1 23 2

zmus. Csehslová-
ta jelentették be,
ták akarnak má-
Zi-kov, DFC,
ta. Bejelentette
kötők egy po-
vben professzi-

n illat-
5-
sa M.
ÁBAN
No. 26
Mosse 32

ARD
EGESSÉG.

Fiai cég
Saborskyöme
Saborsky József
demények címe
Grossmarkthalé.

ne és
estés

mand 34.
Sirocco 168

A közkedveltségnek örvendő **Főraktár: CLUJ,**
Strada Dorobanților No 11.

GLORIA tápsör

Tur dai Sörgyár Rt. Gyár: Turda ismét kapható.

Tharbutisták Satmar dunamjára maskir gyűjtésből
Lebovits Testvérek 206, Lebovits Olga 204, Klepner Pista
201, Reich Lilike 213, Weiss Dezső 105, Schwartz Mici
56, Jeremiás Albert 95, Friedmann Imre 61, Schwartz
Ilonka 50, Braun Gyula, Riedermann, Gross Rózsi, Fle-
ger Márton, Kis Izabella, Schwarz Berta, Kovács Jenő,
Kaufmann Árpád, Gross Ignác, Weiss Miklós, Fried
Tibor, Markovits Mihály és Weiss Benő 314.50.
Lei: 1.505.50

K. K. L. Bizottság Rehinulsasesc dunamja: Vogel
Laura és Pollak Samu esküvőjén Neumann Magda és
Rothmann Eszti gyűjtése 400, Gross Rózsi esküvőjén
Rothmann Eszti, Klein Ida és Stern Gizi gyűjtése 331.
(Eddig begyűlt 1239.—) Lei: 731.—

Gurahontí Zsidók dunamja: Glaser 300, Friedmann
Mór Bodesi 300, Rotschild A., Körösvölgyi Bank 2—
200, Grossmann H., Klausner S., Czipler J., Klausner
V., Grossmann B., Köves, Klausner H. 1—100, Gross-
mann J., Engel M. 50—50. (Eddig begyűlt 4.415.—)
Lei: 1.800.—

Lipovai Zsidók dunamjára: Székely Béla által tar-
tott előadásán begyűlt 4.000 (részl legk.) Lei: 4.000—
Aviva „Ahuva” Marghita dunamjára: maskir gyűjt.
Steiner Elvira 150, Vámos Kató 80, Katz Ilus 145,
Spiegel József 85, Goldberger Klári 115, Berger Klára
102, Vadász Palkó 90. (Eddig begyűlt 2.222) Lei: 722—

K.K.L. biz. Orastie dunamjára maskir gyűjt. Seiler
Leona 168, Junger Olga és Rózsi 232, Stern Imre 200,
Berkovits Margit 255. Eddig befolyt 1.035 Lei: 855—

Templomadomány: Toplița: Bermann M., Ulyhelyi
D., Bermann L., Serbu S. 2—200, Blumenthal M., Blüt-
ner L., Hochfelder N., Léb H., Benner H 1—100, Hirsch
S. 80, Blumenthal J. 50, kisebb 40 (1470) *Poienile de
sub munte:* többen 100, Alesd: Guttmann B. 105, Fischer
B. 100, Weinberger L. 100 *Rehinulsasesc:* Ifj. Szabó
J. 210, Fixel V. 140, Szabó M. 140, Dr. Rosenfeld S.
130, Schwertberg D. 130, Friedmann 110, Schwertberg
I. 200, Grün B., Benkő S. 1—100, Hirsch E. 80, Klopott
M. 60, Katz J., dr. Vas Á., Mendel S., dr. Mendel M.,
Katz J. 50—50, kisebb 676 (2320) *Nasatáu:* többen 125,
Lipova: Schwartz Adolf 1000, Weiss Mór 500, Ladányi
Lezsó 500, Mérkler V. 300, Grünberger S. Hirschmann
I., Schwartz Á., Révész Á. 1—100, Herskovits I. 200,
Farágó H. 300, Karpí D. 300, Schwartz J. 200, Gross
M. 150, Hirschmann I. 50, kisebb 55 (3955) *Arad:* Gross
József 500 *Rudna:* Gárdos E. 400, Zélig D. 300, Weiss-
berger P. 200, Fiegermann M. 200 (1100) *Kaszince:*
Sáfrán Samu 250 *Conop:* Tiegermann S. 100 *Petroșeni:*
Löwy Sándor 500, Feurverker I. 400, Schäffer L. 300,
dr. Gruber L. 200, Ziszovics J., Reingewürz H., Hirsch
J. 1—100, Vámos L., Schwalb N., Grün A. 50—50,
kisebb 40 (1890) *Vintul de jos:* többen 225, dr. Vajna I.
utján *Orastie:* dr. Löwenstein L. 300, Goldmann I. 200,
Weisshauss L. 150, Kohn S., Mayer I., Nussbaum M.,
Stern M., Vas Gy., Steiner F., Stern N. 1—100, Margel
S. 50, (1400) Lei: 13.740

Pollatsek Samu Gurahont aranykönyvi be-
vezetésére Lei 5000

Pollatsek Miksa Gurahont aranykönyvi be-
vezetésére Lei 2000

Roshasana üdv. megváltásokból Lei 2860

Értékekért; Odorhei: Aviva „Salme” Wolf-
sohn bélyegért 60, Beclean: Székely B. utján 180.
Satmar: naptárakért 155, bélyegért 15 (170).
Alesd: lev. lapokért 695. **Tásnad:** Mitteleil Ilonka
utján zs-naptárakért 100. **Baiamare:** lev. lapokért
950. **Petroșeni:** naptárakért 50, Aviva naptárakért
50, Wolfsohn bélyegért 180 (280). **Orastie:** lev.
pért 285, naptárért 80, bély. gért 45 (410)
Lei 2845

Palesztina-filmelőadás tiszta jövedelme
Alesden Lei 2520

Faadomány: Avivák és Barissák „Herzl”
kertje Orastie: Ziger Böske esküvőjén begyűlt
180. (Eddig begyűlt 80 f.) Lei 180

Násfálai Zsidók „Herzl” kertje Ungár Far-
es 50, Rosenberg Mayer 50, kisebb 45, Lei 145

Helyreigazítás: II. kimutatásunkban Oradea-
Marotól nem 27.591-85, hanem 27.447-85, ugyan-
ok II. kimutatásunkban a rácsendi Barissziánusok
szólt nem Dávid Marci, hanem Maró és nem
Fischer, hanem Tischler.

A Keren Kajemeth Löjisrae
Erdélyrészi Irodája.

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarországi közlésnél egy szó 3—, vastag betűvel 6 lej. Leg-
kisebbségi apróhirdetés 30 lej, álláskeresőknek 30% kedvezmény

Német nyelvleckéket a
legúj. bb módszer szerint
adok. Rövid idő alatt biz-
tos siker. Cim a kiadóban

Barzel
Fierarie
Vasúziat
Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Vit. 13
Telefon
1049

Mosónő lakásán mosát
vállal. Dávidné, Felleg-
vári-u. 12.

Sok évi irodai gyakor-
lattal, német nyelvtudás-
sal megfelelő állást keres-
sek. Leveleket kérem
„Könyvelő” jelígre a
kiadóba küldeni.

Elsőrendű férfi és női
angol munkában perfect
szató, házakhoz ajánlko-
zik. Mindennemű megbí-
zást a legkényesebb igé-
nyeket is garancia mel-
lett vállalja. Cim: Frank
Lajos, Weinstein és Fried-
mann papirkereskedésé-
ben Calea Reg. Ferdinand
34. 8300

**2 szoba, előszoba, bel-
városban, orvosi rendelő-
nek, vagy irodának alkal-
mas, azonnal kiadó. Érte-
kezhetni Lloyd Express,
Str. Memorandului 24.
8314**

Zsidó fiatalember
kosztot és lakást kaphat
Egyetem-u. 5., ajtó 3.

Birdessen az Uj Keletben!

CONFETTI Serpentin
MECHANICA

Mechanica
papirüzem
Timisoara,
Str. Titu Maiorescu 1.
Ajánlja
gyártmányait selyem,
bársony, satin és papir
dominó álarokban és
macete álarcait minden
formában, valamint con-
fetti, serpentin, papir-
trombita, szeműveg, tem-
boljegy stb. papirjux és
játékkártyákban.
Csak viszonteladónak.
Kérjen árjegyzéke

Nagy
karácsonyi vásár
Sándor
testvéreknel, Cluj
Reg. Ferdinand (v. Wesselényi) 13.
3 pár kötött női harisnya .. Lej 84
3 pár Flohr női harisnya 210
1 pár cérna női harisnya 85
1 pár fátol női harisnya 120
6 pár férfi sokni 144
Női reformnadrág 80
1 pár téli keztyű, női és férfi .. 60
6 darab I-a férfi zsebkendő 90
Gyermek harisnyák, keztyűk, sapkák,
swetterek és férfi fehérneműek.
Mélyen leszállított árakban.

A tudományos silág által elismert
**legjobb, legtökéletesebb
és leglocoőbb**
fertőtlenítő szer a
SALAN
Minden bajtól, fertőző betegségtől megóv. Iz-
zadtságot és minden más kellemetlen szagot
megszüntet. Kristálytiszta, nem mérgező, telje-
sen szagtalan. Hölgyek mindennapi toalettejéhez
nélkülözhetetlen
**Kapható mindenyógytár-
ban és droguerijában.**
Gyár és központi iroda:
Salan Vegyipari Művek
Timisoara, II. Piaja Bodea Cárjan (Széna-tér) 2.

Ne töljön fel hangzatos hirdetéseknek! Győződjék meg a
Dréher-Haggenmacher
DACIA
extra téli és a
Bavaria
dupla maláta sörök kiváló jó minőségéről.

Karácsonyra egy üveg
BOG SZA
cocktail de chocolate likör
★
a legpraktikusabb ajándék.

Sajno
az ember
korántsem
hogy a l
ntat, a g
az alanta
használtá
lyosabb s
eredmény
megekben
merek el
fejlődésér
letarolták
Es a foly
dott. Az
jelzavak,
indittatva
nélkül ro
ami utját
igy lett a
semmi sem
melynek
bornirt, c
Ebbe
fényugár
az eleddig
géppel szá
meglepi e
pel hatsz
pero alát
két ember
Ha a v
tékben len
ránk, ugy
rinden ké
jelentené,
lene annyí
rolni, mint
hető s ma
területek
válhatnán
bodása áll
energikák eg
ipari terme
Mindez
ránd marac
versenyét s
világ termé
nak észterü
sek akadály
nek őrt az
verejték ere
vérszomja t
Hogy ez
ható volna,
tunk az elb
felemelkedé
kialvása vol
ellenkezőjét
kulturában
a természett
tetét és ehe
ki magát.
utcaikon ker
lozofia, a jo
A Florid
bóluma kel
ég fenségéne
szállni, ho
termékezesé
visszadják
.....
Románia
ügymini
Bucuresti
vántul” meg
lenti, hogy
szintleg nem
pénzügymini
sérelem érte